

« zurück blättern vor »

STREFA subst. f., ab 1534; auch *sztrefa*. **1)** ‘sich farblich abhebendes Band, Streifen, Striche auf der Kleidung, einem Stoff o.ä.’ – ‘pas na ubraniu, tkaninie itp., różniący się kolorem od sąsiedniego pasa, smuga, pręga’: 1534 FalZioł I 69d, SPXVI *sztrefy zolthe przez skhrzydła maiq.* ○ 1563 BibRadz Ex 39/9, SPXVI *z ktorych [blach złotych] náftrzygli cienkich sztrek ku przeplátaniu między hiácynth.* ○ 1564 BielKron 425, SPXVI *ná práwey stronie [chorągwi] trzy sztrefy cýzwone.* ○ (1684) 1983 W.Koch.Dz. B. 284 *We zbroję ze stótemi strefami ubrany.* ○ 1776 Dudz 59, MAY *Strefa na niebie – promień od obłoków w różnym kolorze prosto odbijający się.* ○ 1780 Włodek SI, MAY *Strefa – pas czyli pasaman, prązka na sukni, wstęga, tafma przyfytá.* ○ 1843–1855 Moracz.Dzieje IV 2, DOR *W listopadzie r. 1506 Wojciech Tabor biskup wileński, kładł na głowę w kościele katedralnym wileńskim Zygmuntowi książęca czapkę aksamitną, czerwoną w strefy złote, kamieniami drogimi osadzana.* ○ [LBel.] 1934 Iwasz.J.Tarcze 171, DOR *Na nogach miał szerokie spodnie muzulmańskie w czerwone i białe strefy, przytrzymane wysokim kutym pasem.* – SPXVI, CN, TR, L, SWIL (prze.), SW (m. u.), DOR (daw.). **2)** ‘Strich, Linie’ – ‘kreska, linia’: [einZQu.] 1564 MĄCZ 127a *Strefa, Linia / Sztrich.* ○ [LBel.] 1564 MĄCZ 127a *Xftatt twarzy / ftrefy á liniya twarzna.* – MĄCZ, L, SWIL, SW (stp.). **3)** ‘Klimazone’ – ‘obszar wydzielony z większego obszaru ze względu na charakterystyczne cechy klimatyczne’: 1776 Dudz 59, MAY *Strefa świata – kraj świata różniący się ciepłem lub zimnem.* ○ (1783) 1788 Hub.Wst. 52, L *Pas umiarkowany dzielili na pomnieysze pasy, nazwane strefami climata, mniemaiąc, że mieysca na iednéy strefie ziemi położone iednakowe miewaią ciepło.* ○ 1950 Wierzb.Astr. 159, DOR *Nachylenie osi Ziemi do płaszczyzny jej orbity powoduje podział powierzchni Ziemi na strefy klimatyczne, odróżniające się od siebie warunkami oświetlenia i nagrzewania przez promienie słoneczne.* – TR (Weltbes.), L, SWIL (as. geog.), SW (gie.), DOR (geogr. meteor.). **4)** ‘Schicht, Sphäre; auch übertr.’ – ‘warstwa, sfera; też przen.’: (1844–1846) 1976 Fredro Trzy 87 *Wtenczas to zapewne duch jakiego doświadczonego wojownika, którymi w onym czasie zapełniały się ofbicie wyższe strefy, zawieszony gdzie na jakiej chmurze, roześmiał się z mojego przemądrego obrotu.* ○ 1865 Chęc.Dwór 67, DOR *Słyszę tę piosenkę z dziecinnych wspomnień echem, jak płynie z piersi ojca do niebiańskich stref!* ○ (1905) 1925 Krzywosz.Rusał. 101, DOR *Orły czują się dobrze w podniebnych strefach.* ○ (1932) o.J. Unił.Pok. 89, DOR *Tak mało spodziewam się od pani, że całe moje uczucie wchodzi w strefę marzeń, a marzenia zazwyczaj są przyjemne. Prawda?* ○ 1950 Radlicz Geogr. VIII 117, DOR *Skaty zarówno osadowe, jak i magmowe pod wpływem ruchów*

skorupy ziemskiej dostają się do głębszych stref skorupy skalnej i tam ulegają przeobrażeniu. – SWIL, SW, DOR. 5) ‘Teil eines größeren Gebietes, Abschnitt’ – ‘obszar wydzielony z większego obszaru, wycinek’: 1952 Jackiew.Wiosna 93, DOR *W najbliższych dniach przybywają do miasta wojska aliantów zachodnich, miasto zastaje podzielone na cztery strefy.* – nur DOR. ◇ **Var:** *strefa* subst. f., 1564 BielKron 425, SPXVI – SPXVI, MAČZ, CN, TR, L, SWIL, SW, DOR; *strefa* subst. f., 1534 FalZioł I 69d, SPXVI ○ [LBel.] 1563 BibRadz Ex 39/3, SPXVI – nur SPXVI. ◇ **Etym:** nhd. *Streife* subst. f., ‘durch Farbunterschiede sich abhebendes schmales Stück der Oberfläche eines Gegenstandes, Strich, schmales langgestrecktes Landstück, Klimazone’, GRI, nur für Inh. 1, 2, 3. ◇ **Komp:** *zlotostrefa* subst. f., ‘ein Meeresfisch’, zuerst geb. CN. ◇ **Der:** *strewka* subst. f., [hapax] 1564 MAČZ 172b, zuerst geb. MAČZ, nur für Inh. 2; *strefować* v. imp., [einzQu.] 1564 MAČZ 377d, zuerst geb. MAČZ, nur für Inh. 1, 2; *strefisty* adj., (†1611) 1613 SyrZiel 1020, SP17, zuerst geb. CN, nur für Inh. 1; *stryfiasty* adj., (†1611) 1613 Syr.Ziel. 669, L, zuerst geb. L, nur für Inh. 1, 2; *strefić* v. imp., ‘mit Streifen kennzeichnen; aufteilen’, 1769–1777 Zab. 15 29, L, zuerst geb. L; *sztryfiasty* adj., zuerst geb. L, nur für Inh. 1, 2; *strefiasty* adj., 1841 Łab., SW, zuerst geb. SWIL, nur für Inh. 1; *strefka* subst. f., zuerst geb. SWIL, nur für Inh. 1; *strefowy* adj., 1946 Rybka Wiad.astr. 18, DOR, zuerst geb. SW, nur für Inh. 3, 4, 5.

« zurück blättern vor »